

בננות ירוקות למנהלים צעירים

מנהל הכספים המצוי של חברת הזנק הוא רואה חשבון חסר ניסיון בן 27. אלא שהסוגיות המוטלות לפתחו וכבדות ומשמעותיות. הנה כמה דוגמאות < רוני אלרואי

לות המבוצעות ונכסים המנוהלים כיחידה אחת לצורך השגת:

< תשואה למשקיעים, או -

< הקטנת עלויות או יצירת הטבות כלכ- ליות אחרות שהן ישירות ואשר מתחלקות באופן יחסי בין המשתתפים.

"עסק" כולל בדרך כלל תשומות, תהלי- כים המתייחסים לאותן תשומות ותפוקות שמשמשות, או שישמשו בעתיד, להפקת הכנסות. במקרה שקיים מוניטין בפעי- לות ובנכסים המועברים, ההנחה היא שאלה מהווים "עסק".

כעת נשאלת השאלה, האם ההגדרה הזו מתאימה לחברות הזנק. IFRS 3 קובע, כי אין מניעה שהמונח "עסק" יתייחס גם לחברות בתחילת פעילותן וזאת, להבדיל מהתקינה האמריקאית בנושא. סקרנים גלות מדוע אני מתעקש על כך שקנייתם עסק? עברו לדור- גמא היומית.

הדוגמה היומית (או: לאן נעלמו עלויות הגיוס?)

נתחיל, כהרגלנו, בדוגמה מספרית פשוטה שתדגים את הפלא. חברה א' (בעצמה או ביחד עם שותפים) רוכשת 100% מהון המניות של חברה ב' בדרך של הנפקת מניות בחברה ב' (דרך זו של רכישה נפוצה במיוחד לאור העובדה שהמזומנים זורמים ישי- רות לחברה הנרכשת ומבטיחים את המשך תהליך המו"פ).

לשם הפשטות נניח, כי ההון העצמי של חברה ב' למועד הרכישה מאופס, ושחברה א' השקיעה 10 מיליון שקל. בחברה ב' ישנן עלויות גיוס שעומדות בממוצע על 7%.

כעת נבחן את ההשפעה החשבונאית של סיפור הרכישה. חברה א' השקיעה 10 מיליון שקל והיא מחזיקה 100% מהון המניות של חברה ב', אשר הונה העצמי לאחר הרכישה עומד על 9.3 מיליון שקל (10 מיליון שקל

החשבונאות הבינלאומיים (IFRS). ואם כבר שאלתם, ישנם הבדלים רבים ומשמעו- תיים בין השניים, המחייבים לימוד מעמיק מצד סמנכ"ל הכספים, ורצוי שיציג אותם בפני ההנהלה על מנת לקבל החלטות כבר בראשית הדרך. על חלק מההבדלים נעמוד בהמשך.

במאמר מוסגר כדאי להדגיש, כי האמרי- קנים כבר קיבלו החלטה על אימוץ ה-IFRS עד שנת 2014, כך שעדיין קיים זמן רב יחסית שבו אפשר לנצל את הארביטראז'.

רוצים להיות גדולים ומה?

תעשיית ההיי-טק עובדת במקצבים מהירים ולא תמיד יש זמן להשקיע בגידול טבעי, במיוחד כאשר הטכנולוגיה אותה מנסים להשיג כבר קיימת בדירת שני חדרים במגדל העמק. החלופה: ביצוע מיזוגים ורכישות. כאן אנחנו נכנסים לאחד העולמות המור- כבים ביותר של החשבונאות: עולם צירופי העסקים. קבלו את התנצלותי, אך אני נאלץ לדבר קצת על חשבונאות.

צירוף עסקים מוגדר בתקינה הבינ- לאומית (IFRS 3) כשילוב או צירוף מספר יחידות עסקיות ליחידה מדווחת אחת. כמו כן, קובע IFRS 3:

1. התוצאה של מרבית צירופי העסקים היא שחברה אחת (הרוכשת) משיגה שליטה בעסק או במספר עסקים אחרים (הנרכש).

2. כאשר חברה אחת משיגה שליטה בפעילות אשר אינה עומדת בהגדרת עסק (לדוגמה - משיגה שליטה בנכס/ נכסים שאינם עומדים בהגדרת עסק), צירוף אותן חברות לא ייחשב לצירוף עסקים.

את עניין השליטה נשאיר לפעם אחרת. כאשר מדובר בהיי-טק, הסוגייה החמה היא הגדרת "עסק". בלעדיו אין צירוף עסקים (ומיד נראה שאנחנו רוצים מאוד שיהיה לנו כזה). IFRS 3 מגדיר "עסק" כשילוב של פעו-

דומה, כי העיסוק בהיי-טק מוריד את הגיל הממוצע ויוצר את הרושם שאכן העולם שייך לצעירים. ובאמת, מי יכול להרשות לעצמו לפנטז על מימוש אופציות אם וכאשר הפיתוח יצליח, בשעה שלדבר עליו בשיחות הסלון של ליל שבת אי-אפשר, אם מטעמי סודיות ואם כדי לא לבלבל עוד יותר את המשפחה הדואגת ממילא, וזאת כשבבית שלושה ילדים שצריך להאכיל במזון, בחוגים, באינטרנט ומה לא? ומה שנכון לגבי היזמים, המתכנתים ואנשי הרשת, נכון גם לגבי אנשי הכספים, להזכי- רכם - שומרי הסף של חברת ההזנק.

סמנכ"ל הכספים של חברת ההזנק הטי- פוסית הוא רו"ח כבן 27, שזה עתה סיים את ההתמחות. הוא הופך מיד לאחראי הבלעדי על מכלול הנושאים הכספיים של החברה החדשה, לרבות הדיווחים הכספיים, ניהול הכספים השוטף, מיסוי (ובכלל זה חוקי עידוד) ועוד.

נכון שבמקרים רבים, כאשר החברה גדלה במהירות מטאורית, מעבים את המערך ולעיתים "מנחיתים" סמנכ"ל כספים בכיר ומנוסה. אך כפי שנראה מיד, החשיבה והני- סיון הנדרשים דווקא בשלבים הראשונים הם קריטיים, במיוחד כיום, כשהעולם החשבונאי מלא באפשרויות תכנון לטווח הקצר ולט- ווח הארוך, ושיקול דעת הוא שיוצק תוכן לכל אותן אפשרויות וחשוב יותר - קובע את החשיפות.

האם כדאי לקבל green card?

שאלה ראשונה שצריך לברר היא אלו כללים חשבונאיים כדאי לאמץ. על המדף קיימים שני סטים אופציונאליים: כללי החשבו- נאות האמריקניים (US GAAP) וכללי

רו"ח רוני אלרואי,

המסלול האקדמי, המכללה למינהל

רמות, פנה אליו אחד מהיושבים בקהל ואמר לו: אתה לא יודע שפנסיונרים לא קונים בננות ירוקות?

המאפיין החזק ביותר של ההיי־טק קשור במוטיב הבננה הירוקה, וממילא הוא מושך אליו צעירים מלאי יוזמה אך בדרך כלל חסרי ניסיון. ומה לגבי חשבונאות של היי־טק? כפי שראיתם, זו כבר אופרה אחרת וצריך הרבה ידע מקצועי וניסיון כדאי להפוך אותה לערבה לאוזן. ●

סבוכות נוספות. אולי בהזדמנויות אחרות.

סוף דבר

תוך כדי מילוי חובותי על ההליכון במכון הכושר, סיפר לי לאחרונה אחד ממנהלי המכירות הטובים של כלל פיננסים, שפעם הוא ניסה למכור לפנסיונרים של גוף ציבורי ידוע מוצר פיננסי חדשני לטווח של חמש שנים. לאחר המצגת, שזכתה לתשואות

שגויסו מחברה א' בניכוי 7% עלויות גיוס שהם 700 אלף שקל).

מה עושים עם ההפרש? אני מניח, כי החשבונאים שבין הקוראים יאמרו מיד שמדובר במוניטין. ברם, מוניטין יכול להיווצר רק בעיסקה של צירוף עסקים שבה רכשנו "עסק". האם זה מה שקרה? לפי התקינה האמריקנית לא, שכן מדובר בחברה בתחילת פעילותה העסקית. לפי התקינה הבינלאומית, לעומת זאת, צריך לבדוק ולתכנן היטב. ההבדל הוא בין רישום מוניטין לבין הכרה בהפסד מיידי בגובה עלויות הגיוס.

חנה'לה התבלבלה

אם לא די בקשיים שמציבה החשבונאות של צירופי העסקים, מאפיין נוסף של חברות היי־טק הוא מבנה ההון המורכב שלהן. סוגים שונים של מניות, זכויות בכורה, מנג' נוני דילול ואנטי־דילול ומה לא. בעניין זה מבטיחה החשבונאות שלא לעשות חיים קלים, בין אם מדובר בתקינה הבינלאומית (IAS 39) ובין אם מדובר בתקינה האמריקנית (SFAS 133, SFAS 150 וחברים).

במציאות שבה התחייבות חשבונאית כוללת גם: שטרי הון צמיתים מסוימים, תקבולים על חשבון מניות שלא נקבעה כמות המניות המדויקת שתונפק בגינם, אופציות בעלות תוספת מימוש צמודה ועוד – במציאות הזו מישרה במוסדות התקינה החשבונאית התבלבל.

על כל פנים, כדי שלא לגרום לנזק בלתי הפיך ביחסים הפיננסיים, חשוב לשתף פעולה עם התקינה החשבונאית הקיימת, בתקווה שביום מן הימים היא תתעשת. תכנון המכשירים הפיננסיים בהם יחזיקו בעלי הזכויות בחברת ההזנק כדי שייחשבו מכשירי הון עצמי (ולא התחייבויות פיננסיות) הוא, ללא ספק, מהמורכבות שבסוגיות החשבונאיות בנות זמננו.

ועוד לא דיברנו על ההיבטים החשבור־נאים של פיתוח עצמי של נכסים בלתי מוחשיים (מו"פ למשל), על פעולות נדרשות של ייחוס התמורה המשולמת ברכישה לשווי הסינרגיה של הפעילות הנרכשת עם פעילות קיימות בחברה הרוכשת ועל סוגיות

חשוב לשתף פעולה עם התקינה החשבונאית הקיימת, בתקווה שביום מן הימים היא תתעשת. תכנון המכשירים הפיננסיים בהם יחזיקו בעלי הזכויות בחברת ההזנק כדי שייחשבו מכשירי הון עצמי (ולא התחייבויות פיננסיות) הוא, ללא ספק, מהמורכבות שבסוגיות החשבונאיות בנות זמננו

